

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

BAŞKANLAR KURULUNA SUNULAN

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ
(ILO)
80'İNCİ DÖNEM KONFERANS
ÇALIŞMALARI

0326

8806

7 TEMMUZ 1993
ANKARA

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

BAŞKANLAR KURULUNA SUNULAN

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ
(ILO)

80'İNCİ DÖNEM KONFERANS
ÇALIŞMALARI

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:.....

Demirbaş No: 1503

Tasnif No: 331.8806 Baş Te

7 TEMMUZ 1993

ANKARA

TÜRK-İŞ

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (İLO)

ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI

80. TOPLANTI

(2-22 HAZİRAN 1993)

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	2
(1) Uluslararası Çalışma Konferansı 80.Toplantısı'nda Türkiye Dele- gasyonu.....	3
(2) Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Uluslararası Çalışma Konferansı , 80.Toplantısı Gündemi.....	4
(3) TÜRK-İŞ Delegasyonunun Katıldığı Komiteler.....	5
(4) Uluslararası Çalışma Konferansı Çalışmaları.....	6
(a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet MOĞULTAY'ın Uluslar- arası Çalışma Konferansı Konuşması.....	7
(b) Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri ve Türkiye İşveren Delegesi Kubilay ATASAYAR'ın Uluslararası Çalışma Konferansı Konuşması.....	16
(c) TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Türkiye İşçi Delegesi Bayram MERAL' in Uluslararası Çalışma Konferansı Konuşması.....	20
(d) Standartların Uygulanması Komitesi Çalışmaları.....	25
(e) TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Türkiye İşçi Delegesi Bayram MERAL' in Standartların Uygulanması Komitesi'ndeki Konuşması.....	26
(5) TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL'in Uluslararası Çalışma Konferansı Sırasındaki Görüşmeleri.....	32
Sonuç ve Değerlendirme.....	33

SUNUŞ

Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Çalışma Konferansı 80. Toplantısı, 2-22 Haziran 1993 tarihlerinde Cenevre'de yapıldı.

Uluslararası Çalışma Konferansı'nda Türkiye'deki işçileri Konferans işçi delegesi olarak TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL temsil etti. TÜRK-İŞ üyesi Sendikalarımızın seçkin yöneticileri de, ILO Anayasasının 3. Maddesi uyarınca danışman ve ayrıca gözlemci olarak, Konferans ve Komite çalışmalarına katıldılar.

TÜRK-İŞ'in Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Çalışma Konferansı 80. Toplantısı'ndaki çalışmaları ekteki raporla bilgilerinize sunulmaktadır.

Saygılarımızla,

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

(1) ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI 80. TOPLANTISI'NDA
TÜRKİYE İŞÇİ DELEGASYONU

Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Çalışma Konferansı 80. Toplantısı'nda işçi delegesi olarak Türkiye'deki işçileri, ILO Anayasası'nın 3. maddesi uyarınca, en fazla temsil niteliğine sahip işçi kuruluşu olan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL temsil etti.

ILO Anayasasının 3. Maddesi uyarınca, Türkiye İşçi Delegesi Bayram MERAL'in başkanlığında Konferans çalışmalarına katılan Delegasyonumuz ise şöyleydi:

(1) Şemsi DENİZER	TÜRK-İŞ Genel Sekreteri
(2) Şevket YILMAZ	TEKSİF Genel Başkanı
(3) Mustafa ÖZBEK	TÜRK METAL Genel Başkanı
(4) Faruk BARUT	TES-İŞ Genel Başkanı
(5) Yener KAYA	DERİ-İŞ Genel Başkanı
(6) Ali Ekber GÜVENÇ	BASIN-İŞ Genel Başkanı

Uluslararası Çalışma Konferansı'na gözlemci statüde katılan Yönetici ve uzmanlarımız da şöyleydi:

(1) Hikmet ALCAN	ŞEKER-İŞ Genel Başkanı
(2) H.Hüseyin KAYABAŞI	T.MADEN-İŞ Genel Başkanı
(3) Münir CEYLAN	PETROL-İŞ Genel Başkanı
(4) Ahmet TAMER	TEZKOOP-İŞ Genel Başkanı
(5) Turhan UZUN	DENİZCİLER SEN.Gen. Başkanı
(6) Cemail BAKINDI	TOLEYİS Genel Başkanı
(7) Cengiz TEKE	HABER-İŞ Genel Başkanı
(8) Şenol YAZICIOĞLU	GENEL MADEN İŞ Gn.Bşk.Vek.
(9) Mustafa SOLMAZ	BELEDİYE-İŞ Gn.Bşk.Vek.
(10) Feridun KIZILGÜN	T.YOL-İŞ Gn.Bşk.Yrd.
(11) Hüseyin KARAKOÇ	TEKGIDA-İŞ Genel Sekreteri
(12) Özbek KARAKUŞ	TÜRK METAL Genel Sekreteri
(13) Ramazan KARAKÖK	GENEL MADEN İŞ Gn.Tşk.Sek.
(14) Erdem OKUR	TOLEYİS Gn.Tşk.Sek.
(15) Mehmet ÖZER	GENEL MADEN İŞ Ank.Şb.Bşk.
(16) Yıldırım KOÇ	TÜRK-İŞ Gn.Bşk.Danışmanı
(17) Enis BAĞDADIĞLU	TÜRK-İŞ Arş.Dairesi Md.Yrd.
(18) Nevres YÜCEL	TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzm.
(19) Ali KÜLEBİ	TÜRK METAL Gn.Bşk.Danışmanı
(20) Emre KOCAOĞLU	DENİZCİLER SEN. Gn.Bşk.Dan.
(21) Metin OGAN	HABER-İŞ Gn.Bşk.Danışmanı

(2) ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ ULUSLARARASI ÇALIŞMA
KONFERANSI 80. TOPLANTISI GÜNDEMİ

2-22 Haziran 1993 tarihlerinde Cenevre'de toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı 80. Toplantısı Gündemi aşağıda sunulmaktadır.

1. Yönetim Kurulu ve Genel Direktörün Raporlarının Görüşülmesi
2. Program, Bütçe Tasarısı ve Diğer Mali Konular
3. Sözleşme ve Tavsiyelerin Uygulanması Hakkında Rapor ve Bilgiler (Standartların Uygulanması Komitesi)
4. Endüstri Facialarının Önlenmesi
5. Kısmi-Zamanlı (Part-Time) Çalışma
6. Teknik İşbirliğinde Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Rolü (Genel Görüşme)
7. Kararlar Komitesi
8. Irk Ayrımı Komitesi

(3) TÜRK-İŞ DELEGASYONUNUN KATILDIĞI KOMİTELER

TÜRK-İŞ Delegasyonuna katılan Yönetici ve uzmanlar Uluslararası Çalışma Konferansı boyunca ancak belirli sürelerle Cenevre'de kaldılar. Özellikle bazı Yönetici ve uzmanlar, Türkiye'deki çalışmalar nedeniyle, Konferans çalışmalarını süresince Komitelerde görev alamayacağını belirttiler ve Cenevre'de çok kısa sürelerle kalıp, Türkiye'ye geri döndüler.

Bu nedenlere bağlı olarak, Türkiye işçi Delegasyonu, aşağıda belirtilen Komitelere temsilcilerin katılacağını bildirdi ve Standartların Uygulanması Komitesi ile Endüstri Facialarının Önlenmesi Komitesi'nin tüm çalışmalarına katıldı.

(1) Standartların Uygulanması Komitesi (Aplikasyon Komitesi)

Asıl Üye : Bayram MERAL
Yedek Üye : Yıldırım KOÇ

(2) Endüstri Facialarının Önlenmesi Komitesi

Asıl Üye : Faruk BARUT
Yedek Üye : Nevres YÜCEL

(3) Kısmi-Zamanlı Çalışma Komitesi

Asıl Üye : Yener KAYA
Yedek Üye : Metin OĞAN

(4) Teknik İşbirliğinde Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Rolü Komitesi

Asıl Üye : Ali Ekber GÜVENÇ
Yedek Üye : Hüseyin KARAKOÇ

Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Çalışma Konferansı 80. Toplantısı başladığında, Türkiye basınında TÜRK-İŞ düşmanlığı ile tanınmış bazı kişiler, Türkiye işçi Delegasyonu'nun, Konferansın en önemli komitesi olan Standartların Uygulanması Komitesi'ne katılmadığı biçiminde haberler yayınladılar. Bu iddia gerçektir. TÜRK-İŞ, bu Komite'nin tüm toplantılarına katılmış ve ülkemizdeki işçilerin sorunlarını gerektiği gibi dile getirmiştir.

(4) ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI ÇALIŞMALARI

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) parlamentosu niteliğinde olan Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 80.Oturumu, 2-22 Haziran 1993 günleri İsviçre'de Cenevre'de toplandı.

Bu toplantı, TÜRK-İŞ açısından son derece önemliydi.

Türkiye'de işçi sınıfının temsilcisi olan TÜRK-İŞ, Uluslararası Çalışma Konferansı'nda Türkiye'nin ve ülkemizdeki sendikacılık hareketinin uluslararası düzeydeki itibarını daha da yükseltti.

TÜRK-İŞ, diğer taraftan, yaptığı görüşmelerle, çalışma mevzuatımızın 12 Eylül döneminin kalıntılarından temizlenerek demokratikleştirilmesi doğrultusunda ülkemizde verdiğimiz mücadeleye önemli bir destek sağladı.

Uluslararası Çalışma Konferansı için hazırlanan "Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Uygulanması Konusunda Uzmanlar Komitesi Raporu"nda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, ILO'nun aşağıda belirtilen Sözleşmelerini ihlal ettiği için incelemeye alınmıştı.

- 26 sayılı Asgari Ücret Tespiti Mekanizması Sözleşmesi,
- 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi,
- 99 Sayılı Asgari Ücret Tesbiti Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi,
- 111 Sayılı Ayrımcılık (İstihdamda ve Meslekte) Sözleşmesi ve
- 119 sayılı Makine Koruyucuları Sözleşmesi

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne devletler üyedir. Her üye devlet, Uluslararası Çalışma Konferansı'nda dört delege ile temsil edilmektedir. Bu dört delegenin iki hükümet delegesi, ikisi de işçi ve işverenlerin delegesidir. Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasası'nın 3.maddesinin 5.fıkrası aynen şöyledir :

" Üyeler, kendi ülkelerinde, eğer mevcutsa, işverenleri veya çalışan insanları en fazla temsil niteliğine sahip endüstriyel örgütlerle anlaşma içinde seçilmiş hükümet delegeleri dışındaki delegeler ve danışmanlar önermeyi yükümlülük olarak kabul ederler."

Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasası'nın bu hükmüne göre, Türkiye'deki tüm ücretlileri ILO'da temsil etme yetkisi, sendikalı işçilerin yüzde 80'ini bünyesinde barındıran TÜRK-İŞ'e aittir.

TÜRK-İŞ, bu nedenle, Uluslararası Çalışma Konferansı ve Komite çalışmaları sırasında, yalnızca TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların üyelerinin değil, fakat aynı zamanda ülkemizdeki tüm ücretlilerin haklarını, çıkarlarını ve özgürlüklerini savundu.

TÜRK-İS Delegasyonu, 1 Haziran 1993 Salı günü yapılacak olan Konferans İsci Grubu toplantısına katılmak için, 31 Mayıs 1993 günü Cenevre'ye hareket etti.

Yapılan İsci Grubu toplantısında, Konferans boyunca İsci Grubu Başkanlığı'na Kanada İsci Delegasyonu'ndan Shirley CARH seçildi.

Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Çalışma Konferansı 80.Toplantısı 2 Haziran 1993 Çarşamba günü çalışmalarına başladı. Konferans Başkanlığına, geçmişte Mısır Tekstil İşçileri Sendikası'nda Genel Başkan Vekilliği görevini üstlenmiş olan ve halen Mısır Çalışma Bakanlığı görevini yürüten Adem Abdel HAK seçildi.

(a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet "MOBULTAY" ın Uluslararası Çalışma Konferansı Konuşması

Uluslararası Çalışma Konferansı'nda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet MOBULTAY 7 Haziran 1993 günü, metin aşağıda verilen konuşmayı yaptı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MEHMET MOĞULTAY'IN,

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)'NUN

80. ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI

GENEL KURULU'NDA YAPTIĞI KONUŞMA

7 HAZİRAN 1993

CENEVRE

SAYIN BAŞKAN,

SÖZLERİME BAŞLARKEN SİZİ VE BAŞKAN YARDIMCILARINI BU GÖREVLERE SEÇİLMİŞ OLMANIZDAN ÖTÜRÜ KUTLUYOR VE SİZİN REHBERLİĞİNİZDE KONFERANSIN İŞLEVİNİ EN İYİ BİÇİMDE YERİNE GETİRECEĞİNE OLAN İNANCIMI BELİRTMEK İSTİYORUM.

AYRICA, SAYIN GENEL MÜDÜRÜ, YENİDEN GÖREVE SEÇİLMESİ DOLAYISIYLA KUTLUYOR, TITİZ VE KAPSAMLI BİR ÇALIŞMA ÜRÜNÜ OLAN RAPORU İÇİN KENDİLERİNE TEŞEKKÜRLERİMİ SUNUYORUM.

SAYIN GENEL MÜDÜRÜN RAPORUNUN "SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL KORUMA" KONULU 1. BÖLÜMÜNDE, BU ALANLARDA ÜYE ÜLKELERDEKİ GELİŞME SEYRİ, ÜYE ÜLKELERDE BUGÜNKÜ DURUM, MEVCUT SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ İÇİN SEÇENEKLER, ILO'NUN BU SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNE YAPABİLECEĞİ KATKI KONULARININ, BÜYÜK BİR YETKİNLİKLE VE AYRINTILI BİR BİÇİMDE ELE ALINDIĞI GÖRÜLMEKTEDİR. SAĞLAM GÖZLEMLERE DAYANDIRILMIŞ İSABETLİ GÖRÜŞLERİN YER ALDIĞI BU BÖLÜMÜN ÖNEMLİ MESAJLARINDAN BİRİSİ, BENCE ŞUDUR: BİR ÜLKENİN SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNİN KURULUP GELİŞEBİLMESİ, İSTİKRARLI BİR EKONOMİNİN, İNSAN HAKLARINA DAYALI DEMOKRATİK BİR SİYASAL YAPININ VE YAYGIN BİR BİÇİMDE ÖRGÜTLENMİŞ İYİ YÖNETİLEN SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARININ VARLIĞINA BAĞLIDIR.

BU GÖRÜŞE BÜTÜNÜYLE KATILDIĞIMI BELİRTMEK İSTERİM. ANCAK, İNSANLARIN SOSYAL GÜVENLİKLERİNİN SAĞLANMASININ, BU SAYDIKLARIMDAN DA ÖNCE GELEN KOŞULUNUN, ONLARIN YAŞAM HAKLARININ KORUNMASINA BAĞLI OLDUĞU KUŞKUSUZDUR. BÜTÜN DÜNYADAKİ İNSAN HAKLARI KONULARINDA DUYARLILIK GÖSTEREN BATI DÜNYASININ, AVRUPA'NIN ORTASINDA, BOSNA-HERSEK'TE ACIMASIZ BİR ŞEKİLDE DEVAM EDEN ETNİK ARINDIRMA POLİTİKASINA DUYARSIZ KALMASINI BÜYÜK BİR KAYGI İLE İZLEMekteyiz. BOSNA-HERSEK'İN MÜSLÜMAN NÜFUSUNU HEDEF ALAN, ASLA KABUL EDİLEMEYECEK BÖYLE BİR POLİTİKAYA KARŞI BÜTÜN ÜLKELERİ VE ULUSLARARASI KURULUŞLARI DAHA ETKİN ÖNLEMLER ALMAYA ÇAĞIRIYORUM.

ÖTE YANDAN, ÖZELLİKLE ORTA AVRUPA'DA, KAFKASYA'DA VE ORTA ASYA'DA ORTAYA ÇIKAN YENİ SİYASAL OLUŞUMLAR VE BÖLGESEL ÇATIŞMALAR SONUCUNDA, İNSANLARIN KİTLELER HALİNDE GÜÇE ZORLANDIKLARINA VE BUNUN DA DİĞER SORUNLARLA BİRLİKTE İSTİHDAM VE SOSYAL GÜVENLİKLE İLGİLİ ÖNEMLİ SORUNLARI BERABERİNDE GETİRDİĞİNE DİKKAT ÇEKMEK İSTİYORUM.

TÜRKİYE'NİN BATI AVRUPA'DA 2 MİLYONDAN FAZLA YURTTAŞI VARDIR. BU YURTTAŞLARIMIZ BULUNDUKLARI ÜLKELERİN ÇAĞRISI VE İZİNİYLE ORALARDA BULUNMAKTADIR. BİRÇOKLARI İKİNCİ, HATTA ÜÇÜNCÜ KUŞAĞI OLUŞTURMAKTADIR. YILLARCA YAŞADIKLARI, ÜRETTİKLERİ, KAZANDIKLARI VE TÜKETİMDE BULUNDUKLARI ÜLKELERDE ŞİMDİ İRKÇİ SALDIRILARLA KARŞILAŞMALARI, ÖLDÜRÜLÜP YARALANMALARI VE YAKILMALARI AKLIN VE VİCDANIN KABUL EDEMEYECEĞİ BİR DURUMDUR. İNSAN HAKLARINA SAYGININ AĞIZLARDAN DÜŞMEDİĞİ BİR DÜNYADA, UTANÇ VERİCİ BU ÇEŞİT FACIALARIN TEKRARLANMAYACAĞINI UMMAK İSTİYORUZ.

BU SORUNLARA İLGİSİZ KALINDIKÇA, DÜNYADA BARIŞ VE HUZURUN YERLEŞMESİ MÜMKÜN OLMAYACAKTIR.

SAYIN BAŞKAN,

SON YILLARDA DÜNYAMIZDA YAŞANAN GENEL EKONOMİK DURGUNLUĞUN DA ETKİSİYLE, SOSYAL HAKLARIN İKİNCİ PLANA İTİLMESİ YÖNÜNDE GELİŞEN EĞİLİMİ DİKKATLERİNİZE SUNMAK İSTİYORUM.

EKONOMİK SORUNLARIN AŞILMASI, MUTLAKA SOSYAL HAKLARIN KISITLANMASI PAHASINA OLMAMALIDIR. BENCE, ILO ANAYASASI'NIN BAŞLANGIÇ KISMINDA DA VURGULANDIĞI ÜZERE, EKONOMİK GELİŞME, SOSYAL ADALET İLE BİRLİKTE GERÇEKLEŞTİRİLMELİDİR. BU AMAÇLA ILO, ULUSLARARASI NORMLAR VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ YOLUYLA, BU İLKENİN KORUNMASI YÖNÜNDEKİ ÇALIŞMALARINI GÜÇLENDİREREK SÜRDÜRMELİDİR.

HÜKÜMETİMİZ EKONOMİK GELİŞMELERDE SOSYAL İÇERİĞİN GÖZARDI EDİLMEMESİ İLKESİ DOĞRULTUSUNDA, ÇALIŞMA YAŞAMINA İLİŞKİN OLARAK SOMUT ADIMLAR ATMIŞTIR. BUNLARDAN BAZILARINI BURADA BELİRTMEK İSTİYORUM :

- TÜRKİYE ILO'YA ÜYE OLDUĞU 1932 YILINDAN BU YANA 29 SÖZLEŞME ONAYLAMISHTI. HÜKÜMETİMİZİN İŞBAŞINA GELMESİNİ İZLEYEN KISA SÜRE İÇİNDE, 4'Ü TEMEL İNSAN HAKLARI VE UÇLU DANIŞMALARLA İLGİLİ OLMAK ÜZERE, 6 YENİ SÖZLEŞME DAHA ONAYLANMIŞTIR. 59, 87, 135, 142, 144 VE 151 SAYILI BU SÖZLEŞMELERİN YANI SIRA, 158 SAYILI SÖZLEŞMENİN, ONAYLANMASINA İLİŞKİN YASA TASARISI DA ÖNÜMÜZDEKİ GÜNLERDE T.B.M.M.'NDE GÖRÜŞÜLECEKTİR. İÇ HUKUKUMUZUN YENİ ONAYLANAN SÖZLEŞMELERE UYGUN HALE GETİRİLMESİ ÇALIŞMALARI HALEN SÜRMEKTEDİR. BU ÇALIŞMALARI, SOSYAL TARAFLARIN YER ALDIĞI, ÇOK KATILIMLI KOMİSYONLAR KURARAK GERÇEKLEŞTİRMEKTEYİZ.

- HÜKÜMET PROGRAMINDA ÖNGÖRÜLDÜĞÜ BİÇİMDE, KAMU ÇALIŞANLARININ SENDİKA HAKLARINA İLİŞKİN YASA DÜZENLEME ÇALIŞMALARI SON AŞAMASINA GELMİŞ OLUP, EN KISA ZAMANDA SOSYAL TARAFLARIN GÖRÜŞLERİNE SUNULACAKTIR.

- İŞ YASASI, SENDİKALAR YASASI, TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ GREV VE LOKAVT YASASINDA BULUNAN KISITLAYICI DÜZENLEMELERİN İLO NORMLARINA UYGUN OLARAK DEĞİŞTİRİLMESİNİ ÖNGÖREN YASA TASARILARI KOMİSYONLARDA ELE ALINMAKTADIR.

- KISA ADI DISK OLAN DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU'NUN YENİDEN FAALİYETE GEÇMESİ SAĞLANMIŞ VE MAL VARLIĞININ İADESİ SORUNU ÇÖZÜME KAVUŞTURULMUŞTUR.

- ÇALIŞMA YÖNETİMİNİN, ÇAĞDAŞ GELİŞMELERE UYGUN YENİDEN YAPILANDIRILMASI GÜNDEMDEDİR. BU YENİ YAPILANMA İÇİNDE İŞ DENETİMİ ÖNCELİK KAZANMIŞTIR. İŞ DENETİMİNİN İLO İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA YENİDEN YAPILANDIRILMASI VE ÖRGÜTLENMESİ İÇİN İLO İLE BAŞLATTIĞIMIZ VERİMLİ İŞBİRLİĞİNİN SÜRECEĞİNİ UMUYORUM. BU KONUDA BÖLGEMİZDE YÜRÜTÜLECEK ÇALIŞMALARDA DA, ÜYE ÖLKE OLARAK ÜZERİMİZE DÜŞEN SORUMLULUĞU PAYLAŞMAYA HAZIRIZ.

KISACA BELİRTMEK İSTERİM Kİ, ÇALIŞMA YAŞAMIYLA İLGİLİ DÜZENLEMELERİMİZİN ÖZÜ KATILIM, UZLAŞMA VE DEMOKRATİKLEŞMEDİR. ÇALIŞMA YAŞAMIYLA İLGİLİ DÜZENLEMELERİ EVRENSEL ÖLÇÜLERE KAVUŞTURMAK İSTİYORUZ. DOĞALDIR Kİ, EVRENSEL ÖLÇÜLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDE SOSYAL TARAFLARIN İYİNİYETLİ DESTEĞİNE VE UZLAŞMASINA GEREKSİNMEMİZ VARDIR.

SAYIN BAŞKAN,

GELİŞMEKTE VE YAYGINLIK KAZANMAKTA OLAN SOSYAL GÜVENLİK KURULUŞLARIMIZIN DURUMU HAKKINDA SİZLERİ KISACA BİLGİLENDİRMEK İSTERİM. ÜLKEMİZDE DEVLET MEMURLARI, ÜCRETLİ ÇALIŞANLAR VE BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR İÇİN YURT ÇAPINDA ETKİNLİK GÖSTEREN, YETERLİ ALT YAPI VE PERSONELE SAHİP, 3 BÜYÜK SOSYAL GÜVENLİK KURULUŞU BULUNMAKTADIR. ANCAK, AÇIK YÜREKLİLİKLE BELİRTEYİM Kİ, HÜKÜMET OLARAK İŞBAŞINA GELDİĞİMİZDE, BU KURULUŞLARDAN SON İKİSİNİN, SAYIN GENEL MÜDÜR'ÜN RAPORU'NDA TANIMLANAN TÜRDEN BAZI EKSİKLİKLERİNİN OLDUĞUNU GÖRDÜK. İLK İŞİMİZ, SAYIN GENEL MÜDÜR'ÜN RAPORUNDA DA ÖNEMLE İŞARET EDİLEN ŞEFFAFLIK İLKESİ UYARINCA, BU KURUMLARIN İÇİNDE BULUNDUĞU DURUMU KAMUOYUNA AÇIKLAMAK OLDU. DAHA SONRA İŞÇİ VE İŞVEREN KURULUŞLARI BAŞTA OLMAK ÜZERE, KAMUOYUNDAN ALDIĞIMIZ DESTEKLE, BU KURUMLARDA; EN GEREKLİ OLANLARINDAN BAŞLAYARAK, REFORM NİTELİĞİNDE ÖNLEMLER ALDIK. HALEN SÜRDÜRMEKTE OLDUĞUMUZ YENİ YASA ÇALIŞMALARI TAMAMLANDIĞINDA, ANILAN KURULUŞLARIN KISA DÖNEMDE DAHA SAĞLIKLI İŞLEYİŞE KAVUŞMALARI SAĞLANMIŞ OLACAKTIR. NİHAİ HEDEFİMİZ, BU SİGORTA KURULUŞLARI ARASINDA STANDART BİRLİĞİNİ SAĞLAMAKTIR.

ÜLKEMİZDE HENÜZ BULUNMAYAN İŞSİZLİK SİGORTASININ KURULMASI İÇİN ÇALIŞMA MECLİSİ TOPLANMIŞ, HAZIRLANAN YASA TASARISI SOSYAL TARAFLARIN GÖRÜŞLERİNE SUNULMUŞTUR.

ULUŞAL GELİRİN HAKÇA PAYLAŞILMASINA KATKIDA BULUNABİLMEK BAKIMINDAN, DEVLETİN DE SOSYAL GÜVENLİĞİN FİNANSMANINA KATILMASINI GERÇEKLEŞTİRMEK HÜKÜMETİMİZİN AMAÇLARI ARASINDA YER ALMAKTADIR. BU, AYNI ZAMANDA SOSYAL DEVLET İLKESİNİN BİR GEREĞİDİR.

SAYIN BAŞKAN,

TÜRKİYE, BUGÜN YALNIZ SOSYAL GÜVENLİK ALANINDA DEĞİL, SOSYAL POLİTİKALARIN HEMEN HER DALINDA ILO İLKELERİNİ, SÖZLEŞMELERİNİ VE TAVSİYE KARARLARINI UYGULAMA YÖNÜNDE YETERLİ BİLGİYE, DENEYİME, YETİŞMİŞ İNSAN GÜCÜNE VE HIZLA GELİŞEN KURUM VE KURULUŞLARA SAHIPTIR. ILO İLE İŞBİRLİĞİ İÇİNDE BU DENEYİMİNİ BÖLGESİNDEKİ ÜLKELERE AKTARMAK İÇİN ÜSTÜNE DÜŞENİ YAPMAYA HAZIRDIR. BU BAĞLAMDA ÜLKEMİZ, BAĞIMSIZLIĞINI YENİ KAZANMIŞ ORTA ASYA VE KAFKASYA CUMHURİYETLERİ İLE İŞBİRLİĞİNE YÖNELİK ETKİNLİKLERE BAŞLAMIŞ BULUNMAKTADIR. BU AMAÇLA, 30-31 MAYIS 1993 TARİHLERİNDE ANKARA'DA AZERBAYCAN, KAZAKİSTAN, KIRGISIZTAN, ÖZBEKİSTAN, TACİKİSTAN VE TÜRKMENİSTAN ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLARININ KATILDIĞI, BAKANLIĞIMIZ VE ILO İŞBİRLİĞİ İÇİNDE, "ÇALIŞMA YÖNETİMİ VE ÜÇLÜ YAPI" İLE "İSTİHDAM POLİTİKALARI" KONULARINDA BİR KONFERANS DÜZENLENMİŞTİR. BU KONFERANSA KATKILARINDAN ÖTÜRÜ ILO'YA VE KATILAN ÜLKELERE TEŞEKKÜRLERİMİ SUNARIM.

BU ÜLKELERİN DÜNYA İLE BÜTÜNLEŞME ARZU VE ÇABALARININ DAHA ÇOK VE DAHA ETKİN BİR BİÇİMDE DESTEKLENMESİ GEREKTİĞİNE İNANMAKTAYIZ. ILO'NUN, BU BÜTÜNSELLİĞİ SAĞLAMADA, ÇALIŞMA YAŞAMINDA ASGARİ STANDARTLARI OLUŞTURMADA, YÖNLENDİRİCİ NİTELİK TAŞIYAN BİR İŞLEVİ BULUNMAKTADIR. BU ÜLKELERLE ÜLKEMİZ ARASINDA DİL VE KÜLTÜR BENZERLİĞİNİN BULUNMASI VE COĞRAFİ KONUMLARI NEDENLERİYLE, CENEVRE'DEN DÜNYAYA YAYILAN ÇİZGİYİ TÜRKİYE ÜZERİNDEN ASYA'NIN ORTASINA ULAŞTIRMA YOLUNDA HER TÜRLO KATKIYI SAĞLAMAYA HAZIR OLDUĞUMUZU BİR KEZ DAHA VURGULAMAK İSTERİM.

SAYIN BAŞKAN,

SÖZLERİMİ BİTİRİRKEN, İNSAN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİNİN YAYGINLAŞTIRILMASINDA, DEMOKRASİNİN YERLEŞMESİNDE, SOSYAL ADALETİN SAĞLANMASINDA, YOKSULLUKLA SAVAŞTA OYNADIĞI ÖNEMLİ ROLDEN ÖTÜRÜ İLO'YU KUTLUYORUM. İLO'NUN BU YÖNDEKİ ETKİNLİKLERİNİN EN BÜYÜK DESTEKÇİSİ OLMAYA DEVAM EDECEĞİMİZİ İFADE EDİYORUM.

GELECEK YIL 75. KURULUŞ YILDÖNÜMÜNÜ KUTLAYACAK İLO'NUN SÜRATLE DEĞİŞEN DÜNYADA, ÇALIŞMA VE YAŞAM KOŞULLARININ GEREKSİNİMİ OLAN YENİ POLİTİKALAR ÜRETMEYİ PLANLAMASINI VE HERKESİN BUNA KATKIDA BULUNMASINI TEMENNİ EDİYORUM.

80. KONFERANS'IN BAŞARILI VE VERİMLİ GEÇMESİNİ DİLİYORUM. ARAMIZA YENİ KATILAN ÜLKELERİ KUTLUYORUM.

TEŞEKKÜR EDERİM.

(b) Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri ve Türkiye İşveren Delegatesi Kubilay ATASAYAR'ın Uluslararası Çalışma Konferansı Konuşması

TİSK Genel Sekreteri ve Türkiye İşveren Delegatesi Kubilay ATASAYAR ise 8 Haziran 1993 günü aşağıdaki konuşmayı yaptı.

Sayın Başkan,

Değerli Delegeler,

Hepinize şahsım ve Türk İşveren Delegasyonu adına başarılı bir oturum için en iyi dileklerimi sunmaktan büyük bir zevk duymaktayım. Yine bu vesile ile Uluslararası Çalışma Konferansı'nın bu oturumuna seçilen Sayın Başkanı da kutlamak isterim.

Artık sonu yaklaşan 20. yüzyıl, insanları ilgilendiren çok sayıda alanda birçok şaşırtıcı gelişmelere ve başarılarla tanıklık etmiştir. Fakat hiç şüphe yok ki basit sosyal sigorta sistemlerinden, önceleri genelleştirilmiş sosyal güvenliğe, sonra da kapsamlı sosyal koruma sistemlerine doğru bir evrim yaşayan sosyal hayatta bu gelişmelerin en çarpıcılarından biri cereyan etmiştir. Bu evrimin anlam ve önemini hiçkimse görmezlikten gelemeyiz ve küçümseyemeyiz. Ne var ki, şurasını da üzüntüyle belirtmek gerekir ki, bu evrim sadece sanayileşmiş ülkeler halklarını kapsamaktadır. İnaniyoruz ki, bu bağlamda Sayın Genel Müdür'ün Rapor'u bir temel oluşturacak ve bu temelden gelişmekte olan ülkelerde yaşan milyonlarca insanın sosyal güvenlik ve koruma ihtiyaçlarını, bu insanların daha yüksek gelir ve maddi servet düzeylerine erişme arzularına hâlel gelmeksizin nasıl karşılanabileceğine ilişkin yapıcı fikirler hayata geçirilebilecektir.

Sayın Delegeler,

Bu vesile ile Sayın Genel Müdür'ün raporunda yer alan yönlendirmeden de yararlanarak Türkiye'deki sosyal güvenlik uygulamalarından kısaca söz etmek isterim. Bu, aynı zamanda bir anlamda da otokritik olacaktır. Ülkemiz bugün sosyal güvenlik ve sosyal koruma uygulamalarını hem kapsam hem de konular itibarıyla daha ileri götürmek ihtiyacındadır. Başlıca üç değişik grup sosyal güvenlik sisteminin uygulanmasına rağmen, ülkemizde sosyal sigortalar sistemin-den yararlananlar, nüfusumuzun 3/4'ünü bulmaktadır.

Hiç şüphesiz ki bugün ülkemizde uygulanan sosyal güvenlik sisteminin bazı önemli aksaklıkları mevcuttur. Bu aksaklıkların başında emeklilik yaşının düşürülmesi ve genç emekli sayısının artırılması gibi temel ilkelere uymamaktan kaynaklanan hususlar gelmektedir. Ayrıca yasaların sık değiştirilmesinin yarattığı

karışıklık türünden yasal sorunlar ve tarım sektörünü henüz kapsama alamamış olmanın sorunları da sistemi noksan bırakan hususlar olarak görülmektedir. Bunlar kadar önemli diğer bir husus da devletin sosyal güvenlik sisteminin dışında kalması ve finans yükünün ağır bir biçimde işçi ve işverenlerce karşılanması mecburiyetidir. Devleti dışlayan finansman modelinin yanın- da sistemin devlet ağırlıklı yönetilmesi de çeşitli sorunların doğmasına neden olmaktadır.

İşverenler olarak tespitimiz odur ki gerek ülkemiz için gerek benzer durumda olduğunu tespit ettiğimiz çok sayıdaki ülke için sosyal korumanın temelindeki çözüm yeni istihdam yaratma gücünde toplanmaktadır. Bizce göre gerçek sosyal koruma, insanları iş ve meslek sahibi yapmaktır. Bugün bütün dünyada ve özellikle ülkemizde dahil bütün Avrupa'da görülen işsizlikteki artışın önlenememesi, yeni iş imkanlarının yaratılmasıyla mümkün olabilecektir.

Yine inanıyoruz ki bu konuda ILO'ya da önemli görevler düşmektedir. Herşeyin başında çalışma mevzuatının daha yumuşak, daha esnek hale getirilmesi yolunda- ki ILO tavsiyelerinin ön plana çıkarılması ve hayata geçirilmesi gereklidir. Kabul edilen ve görülen bir gerçektir ki sosyal mevzuatın katı olduğu veya esneklikten uzaklaştırıldığı ülkelerde enformel sektör büyümekte, bunun sonucu olarak da sosyal koruma dışında kalan kesim genişlemektedir. Ülkemizde de gidişin bu yönde geliştiğini söyleyebilirim.

Diğer bir tedbir olarak devletin sosyal güvenlik sistemine dahil olmasının, sistemin sosyal niteliğinin de bir gereği olduğuna inanmaktayım. Bu gerçeğin bir ILO tavsiyesi olarak açıklanmasının yol gösterici olacağından da şüphe etmiyoruz. Diğer taraftan sosyal güvenlik sisteminin her geçen gün daha pahalı bir hizmet olması Türkiye gibi finans yükünün yalnız işçi ve işverenlerde bırakıldığı ülkelerde kesimleri daha ağır maliyetlerle karşı karşıya bırakmaktadır. Hiç şüphe yok ki kesimlere düşen bu yüklerin giderek hafifletilmesi yeni yatırımlara dönüşme imkanını da artıracığından sosyal korumanın genişlemesine de yardımcı olacaktır.

Önemle belirtmeliyim ki sosyal koruma, çalışmamayı teşvik edecek bir nitelikten kesinlikle uzak bulunmalıdır. Bu konuda ILO tarafından belirlenecek ilkelerin ülkelere yol gösterici olacağına inanıyorum.

Sorunlarımızı böylece sıraladıktan ve sistemimizin modern bir sosyal koruma şemsiyesine dönüşebilmesi için Konfederasyonumuzun gözönüne alınmasını zorunlu gördüğü bazı çözümlere değindikten sonra, bu sorunların en iyi bir tripartizm atmosferi içinde ele alınabileceğine dair olan kanatımızı vurgulamak isterim. Bu bizim sosyal diyalog ve uyuma verdiğimiz önemli bir göstergesidir. Yakında Ülkemizde kurulması tasarlanan Ekonomik ve Sosyal Konsey ile bu sorunları çok daha iyi şekilde ele alabileceğimize inanıyoruz.

Sayın Delegeler,

Sayın Genel Müdürün de Raporunda doğru şekilde işaret ettiği gibi sosyal korumadan yararlanma hem bir temel insan hakkı hem de insan refahının ölçüsü olmuştur. Burada sorun, bu temel insan hakkından yalnızca sanayileşmiş ülkelerde yaşayan ve dünya nüfusunun ancak 1/5'ini oluşturan insanların değil ırkı, rengi, dini, yaşı ve cinsiyeti ne olursa olsun küremizde yaşayan herkesin nasıl yararlanabileceğidir.

Kısaca belirtmek gerekirse, gelişmekte olan ülkelerde halkın genel yoksulluğu, enformel sektörün büyüklüğü ve çok sayıda bireysel ve kurumsal eksiklik, sosyal güvenlik sistemlerinin yaygınlaşması aleyhinde çalışmaktadır. Bu ülkelerde söz konusu sorun ekonomik, politik ve sosyal gelişmenin bir parçası olarak görülmeli ve ele alınmalıdır. Ekonomik ve sosyal hedefler arasında görünüşte var olan çelişki tekil ülkelerin sosyal tarafları ve hükümetlerinin göstereceği çabalar ve işbirliği yanında, ILO gibi uluslararası kuruluşların gözetim ve deneyimi ile çözüme kavuşturulabilir. Bu bakımdan Türk işverenleri olarak biz Sayın Genel Müdür'ün sosyal güvenliğin kapsam ve yararlarının genişletilmesi için işbirliği davetini gönülden destekliyoruz.

Bu hedefin gerçekleştirilmesi yolunda göstereceğimiz tüm çabalarda, eğer ekonomik amaçlarımızla sosyal hedeflerimiz arasında uygun dengeler kuramazsak kalkınmayı yavaşlatma veya sosyal haksızlık ve güvensizlikleri artırma riski ile karşı karşıya bulunduğumuzu unutmamalıyız.

Sözlerimi bitirmeden önce, bir hususa da önemle işaret etmek istiyorum. Bir kaç gün önce Almanya'nın Solingen kentinde cereyan eden ve yabancı düşmanlığını ve ırkçılığı gösteren olayları şiddetle kınıyoruz. İnsanların diri diri yanmasına sebep olan bu olaylara bir son verilmesi zamanının geldiğine inanıyoruz. Buna ilave olarak, Bosna-Hersek'te cereyan eden insanlık dışı savaşın sona erdirilmesi için başta Avrupalı ülkeler olmak üzere bütün ülkelerin gerekli müdahaleyi yapmasını diliyor, Karabağ'da Azerbaycan'a karşı sürdürülen anlamsız savaşın ve insan kaybının önlenmesi için barışçı gayretler bekliyoruz.

(c) TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Türkiye İşçi Delegatesi Bayram MERAL'in
Uluslararası Çalışma Konferansı Konuşması

Türkiye işçi delegesesi ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL ise, 11 Haziran 1993 günü, Uluslararası Çalışma Konferansı'nda ülkemizdeki durumun ele alındığı bir konuşma yaptı. Genel Başkan Bayram MERAL'in konuşması aşağıda sunulmaktadır.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI BAYRAM MERAL'İN 11 HAZİRAN GÜNÜ
ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ ULUSLARARASI ÇALIŞMA
KONFERANSI'NDA TÜRKİYE İŞÇİ DELEGESİ OLARAK YAPTIĞI KONUŞMA

Sayın Başkan,

Sözlerime başlarken, Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 80'inci oturumu başkanlığına oybirliğiyle seçilmeniz nedeniyle, Sizi kutlarım. Yetkin yönetiminiz altında, bu yılki Uluslararası Çalışma Konferansında işçiler, tüm çalışanlar ve dünyamız açısından başarılı sonuçlar elde edileceğinden emin olduğumu belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan,

Birçok ülkede sosyal devlet anlayışının büyük bir saldırıyla karşı karşıya bulunduğu bir dönemde, Sayın Genel Müdür tarafından Konferansa sunulan Rapor'un sosyal güvenlik ve sosyal koruma konusuna ağırlık vermesini, son derece doğru ve günün koşullarında ILO'nun öneminin ve sorumluluğunun öne çıkarılması açısından son derece yararlı bir karar olarak değerlendiriyoruz.

Sayın Başkan,

İçinde yaşadığımız dünyada ekmek, barış ve özgürlük için verilen mücadelede ILO'nun önemi giderek artmaktadır. ILO'nun ve parçasını oluşturduğu Birleşmiş Milletler'in, dünyada barışın hakim olması konusundaki görevleri çoğalmaktadır. ILO'nun, bugün etnik gelişki ve çatışmaların arttığı bir ortamda, dünyanın önde gelen ülkelerinin dış politikasında hakim olan çifte standartın değiştirilmesi konusundaki katkıları, Bosna-Hersek'teki etnik arındırma politikasının, Azerbaycan'a yapılan saldırıların, bazı Avrupa ülkelerindeki ırkçılığın ve yabancı düşmanlığının önlenmesi ve Ortadoğu ülkelerinde tüm çalışanlar için kalıcı bir barışın ve huzurun sağlanması açısından son derece büyük önem taşımaktadır. Günümüzde yeniden hortlatılan ırkçılık ve etnik saflaşmalar, işçiler ve tüm halklar için günümüzün en büyük tehlikesini oluşturmaktadır. Bu saldırıların en korkuncu kısa bir süre önce Almanya'da emekleriyle Alman ekonomisine yıllardır büyük katkılarda bulunan vatandaşlarımızı karşı yapılmıştır.

Bu insanlık dışı saldırıyı nefretle kınarken, Alman sendikalarının ve Alman halkının büyük çoğunluğunun bu saldırıya karşı gösterdiği tavır da memnuniyetle izliyoruz. Biz, ülkemizde ve dünyada insan haklarına ve işçi haklarına saygılı adil bir barıştan yanayız.

Dünyadaki yeni ekonomik ve siyasal gelişmelerin ve bütünleşmelerin, işçilere ve tüm insanlığa zarar vermeden gerçekleştirilmesi konusunda da ILO'ya önemli görevler düşmektedir.

İşçiler ve genel olarak ücretliler, dünya nüfusunun giderek daha büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu nedenle, ILO'nun ücretliler lehine atacağı her adım, tüm insanlığın ve dünyanın yararına atılmış adımlar anlamına gelmektedir.

Sayın Başkan,

Türkiye'de işçiler ve diğer ücretliler, uluslararası çalışma standartlarının kötü bir biçimde ihlaline dayalı, sürekli ve sistemli bir saldırıyla karşı karşıyadır.

1991 yılındaki genel seçimlerden sonra işbaşına gelen Koalisyon Hükümeti, görevi devralmasının üzerinden yaklaşık 20 ay geçmesine karşın, ülkemizin demokratikleştirilmesi konusundaki vaatlerini yerine getirmemiştir.

Türkiye hala 12 Eylül askeri yönetim döneminde topluma zorla giydirilen dar bir elbise içinde yaşamak zorunda bırakılmıştır.

Anayasanın emrettiği sosyal devlet anlayışı uygulanmamaktadır. Özellikle ülkemizde istihdamın artırılması konusunda, devlet, üzerine düşen görevleri yerine getirmemektedir. 21inci yüzyılın eşiğindeki Türkiye'de işsizlik sigortası hala bulunmamaktadır.

12 Eylül döneminde çıkarılan ve örgütlenme, özgür toplu pazarlık ve grev haklarına büyük darbeler indiren mevzuat hala yürürlüktedir.

Türkiye tarafından 1951 yılında onaylanmış bulunan 98 sayılı Sözleşmenin ihlali devam etmektedir.

İşverenler, en temel sendikalaşma hakkını kullanan işçileri, başka hiçbir gerekçe göstermeksizin işten çıkarmaktadır. 98 sayılı Sözleşme, ancak 158 sayılı Sözleşme ile bir bütünlük halinde bir anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, 98 sayılı Sözleşmenin ihlalinin devamını etkin bir biçimde önlemenin yolunun, 158 sayılı Sözleşmenin onayından geçtiğine inanıyoruz. Geçen yıl bu konuda atılan adım, merhum Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmiştir. Koalisyon Hükümeti bu vetonun ardından Sözleşmenin yeniden onaylanmasını henüz sağlamamıştır.

Türkiye'de birçok ücretli, yıllardır, memur statüsünde istihdam edilerek, en temel sendikal haklarından mahrum bırakılmıştır. Bu ücretlilerin 98 sayılı Sözleşmeden doğan örgütlenme hakkını kullanmaları idari kararlarla, toplu pazarlık hakkını kullanmaları ise Devlet Memurları Kanunu ile engellenmektedir.

Sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilen kamu görevlilerinin sendikalaşma hakkı ise 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ortadan kaldırılmıştır. Bu yasaklama, Koalisyon Hükümeti tarafından kabul edilen 3771 sayılı Yasa ile sürdürülmüştür.

Hükümetin, sendikalı işçilere karşı kamuoyunu şartlandırmak için açtığı kampanyayı da, ILO ilkeleri, T.C.

Anayasası ve Hükümet Programı ile bağdaştırmak mümkün değildir.

Askeri yönetim döneminde kabul edilen ve halen yürürlükte bulunan 1982 Anayasası ve 2821 sayılı Sendikalar Yasası ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası, uluslararası çalışma standartlarını ve Türkiye tarafından onaylanmış ILO Sözleşmelerini ihlal etmekte, özgür sendikacılığı, özgür toplu pazarlık düzenini ve grev hakkını ortadan kaldırmaktadır. TÜRK-İŞ bu mevzuatın tümüyle değiştirilmesini ve demokratikleştirilmesini, Hükümetin her türlü anti-demokratik müdahale ve düzenlemesinin sona erdirilmesini talep etmektedir. Ancak bu arada, işsizliğin olağanüstü arttığı ve iş güvencesinin bulunmadığı koşullarda, işverenlerin denetiminde sarı sendikaların kurulmasının önlenmesi için de gereken önlemlerin alınmasını istemektedir.

Türkiye'de 12 Eylül askeri yönetim döneminde grev hakkına getirilen kısıtlamalar, Koalisyon Hükümeti tarafından da etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Çeşitli işkollarındaki grev yasakları sürmektedir. Hükümet grevleri erteleyerek mecburi tahkim sistemi uygulamaktadır. Hükümet, kamu işyerlerinde grev kırılcılığı yapmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, 1960 yılında onayladığı ve uygulanması konusunda Bakanlar Kurulu Kararları çıkardığı 94 sayılı Sözleşmeyi de sürekli olarak ihlal etmektedir.

Türkiye'de birçok işçi sendikası yöneticisi ve üyesi ve kamu ücretli çalışanı sendikası yöneticisi ve üyesi, en temel demokratik bir hak olan meşru eylemlere başvurdukları gerekçesiyle, 12 Eylül askeri yönetim döneminin mevzuatına dayanılarak, mahkemelerde yargılanmakta ve hapis ve para cezalarına çarptırılmaktadır.

Türkiye'de işyeri teftişlerinin son derece yetersiz olmasına da bağlı olarak, iş kazaları ve meslek hastalıkları çok önemli bir sorun oluşturmaktadır. Yalnızca işçi ve işveren primleriyle finanse edilen sosyal sigorta sistemine devletin olumsuz müdahalesi de, önemli sorunlar yaratmaktadır.

İşçiler olarak, terörizme ve ırkçılığa dayalı bölücünün her türüne karşıyız. Ancak hiçbir şekilde tasvip etmediğimiz bu olaylar nedeniyle, Türkiye'de işçiler ve tüm halk üzerinde anti-demokratik baskılar yapılmasına da karşı çıkıyoruz. TÜRK-İŞ, her yerde, herkese ve hemen demokrasi talep etmektedir.

Türkiye'de sendikal hak ve özgürlüklerin ILO standartları ile uyumlu hale getirilmesi, Orta Doğu ülkeleri ve yeni Türk Cumhuriyetleri için de önemli bir örnek oluşturacaktır.

Geçen yıl ILO'nun 59, 87, 135, 142, 144 ve 151 sayılı Sözleşmelerinin onaylanmasını önemli bir iyiniyet gösterisi olarak algılıyoruz. Ancak bu onayların ardından iç mevzuatımızda gerekli değişikliklerin yapılmaması ve özellikle 98 sayılı Sözleşmenin ihlalinin sürdürülmesi, bu konuda fazla umutlu olmamamız gerektiğini de ortaya çıkarmaktadır.

DİSK'in yeniden faaliyete geçmesinin ardından, malvarlığının tümüne yeniden kavuşmasını ise ülkemizde demokratikleşme süreci açısından önemli ve olumlu bir adım olarak kutluyoruz.

Türkiye'de TÜRK-İŞ tüm ücretlilerin temsilcisidir. ILO ilkelerinin ülkemizde ihlalinin devamı halinde, TÜRK-İŞ, meşru ve demokratik yollardan gücünü daha fazla hissettirecektir. Bu mücadeleimiz sırasında tüm işçilerden uluslararası dayanışma talep ediyoruz.

1993 yılı içinde Koalisyon Hükümetinin ve tüm siyasi partilerin işçilere ve sendikalara verdiği vaatler tutulmazsa, 12 Eylül askeri yönetimi döneminin anti-demokratik kalıntıları temizlenmezse, ülkemizin çalışma mevzuatı uluslararası çalışma standartları ile uyumlu hale getirilmezse, TÜRK-İŞ Uluslararası Çalışma Bürosuna Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti aleyhinde ILO Anayasasının 24. Maddesi uyarınca başvuruda bulunacaktır.

Teşekkür ediyorum, Sayın Başkan.

(d) Standartların Uygulanması Komitesi Çalışmaları

Uluslararası Çalışma Konferansı'nın Standartların Uygulanması Komitesi'nde Türkiye, onaylamış olduğu 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi'ni ihlal ettiği iddiasıyla, incelemeye alındı.

Bilindiği gibi, Uluslararası Çalışma Örgütü Yönetim Organı tarafından atanan uzmanlardan oluşan Sözleşmelerin ve Tavsiye Kararlarının Uygulanması Konusunda Uzmanlar Komitesi tarafından hazırlanan ve Uluslararası Çalışma Konferansı'na sunulan raporda yer alan sendikal hak ihlalleri iddialarının ancak bir bölümü, zaman darlığı nedeniyle, Standartların Uygulanması Komitesi tarafından ele alınıp incelenebilmektedir.

Türkiye hakkındaki sendikal hak ihlali iddiaları, 1992 yılında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı 79.Toplantısı Standartların Uygulanması Komitesi çalışmaları sırasında, Hükümetin yeni oluşması ve Hükümet Programında çok olumlu vaatlerin yer almasına bağlı olarak, inceleme dışında tutulmuş ve 1993 yılında incelemeye alınması kararlaştırılmıştı.

Standartların Uygulanması Komitesi'nin bu yılki oturumu sırasında, genel görüşmenin ardından, incelemeye alınacak ülkeler görüşüldü.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti temsilcisi, dört danışmanı aracılığıyla işçi Grubu içinde etkin olan kişilerle bağlandı kurdu ve Türkiye'nin bu yıl da inceleme dışında tutulması için çaba gösterdi.

İşçi Grubundan bu kişiler TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL ile görüştüler. Bayram MERAL, bu isteği kabul etmedi ve Türkiye'nin incelemeye alınması gerektiğini belirtti.

Türkiye, Standartların Uygulanması Komitesi'nde (Aplikasyon Komitesi) 15 Haziran günü geç vakit görüşülebildi.

Komite'nin çalışma sistemi içinde ilk söz Hükümet Sözcüsü ve Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'deki Daimi Temsilci Vekili Bilge CANKOREL'e verildi.

Daha sonra, Komite'nin işçi grubu başkan yardımcısı, işçi grubu adına yaptığı konuşmada, Türkiye Hükümeti'nin vaatlerini tutmadığını belirtti.

Komite'nin işveren grubu yetkilisi ise, Hükümet'in onayladığı Sözleşmelerin olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmesi gerektiğini ileri sürdü.

(e) TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Türkiye İşçi Delegatesi Bayram MERAL'in
Standartların Uygulanması Komitesi'ndeki Konuşması

Komite Üyesi ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL ise aşağıda tam metni sunulan konuşmayı yaptı.

TÜRKİYE İŞÇİ DELEGESİ VE TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI BAYRAM MERAL'İN
İLO ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI 80.OTURUMU APLİKASYON KOMİTESİ'NDE
(STANDARTLARIN UYGULANMASI KOMİTESİ) YAPTIĞI KONUŞMA (15 HAZİRAN 1993)

Sayın Başkan

Standartların Uygulanması Komitesi'nin Saygıdeğer Üyeleri,

Türkiye işçi delegesi olarak üzülererek belirtiyorum ki, Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti ve işverenler, 98. sayılı sözleşmeyi ihlal etmeyi sürdürmektedir.

Ülkemizde önümüzdeki günlerde oluşacak yeni Hükümet'in, yürürlükteki çalışma
mevzuatıyla ve uygulamalarla, uluslararası çalışma standartlarının ihlaline bir
son vermesini, 12 Eylül askeri yönetiminin tüm kalıntılarını temizlemesini ve
gelecek yılki uluslararası çalışma konferansında şikayetlerle dolu bir konuşma
yapmak zorunda kalmamayı tüm samimiyetimle diliyorum.

Sayın Başkan,

Türkiye'de yürürlükte bulunan yasalarda sendika karşıtı ayrımcılığa karşı
işçilerin korunduğu ifade edilmiştir. Ancak, iş güvencesi olmadığından, sendikaya
üye olan onbinlerce işçi, geçerli başka hiç bir neden bulunmadığı halde, işten
çıkarılmaktadır. Hükümet işçilerin sendikaya üye olma hakkını ihlal eden işve-
renlerin bu tavrı karşısında seyirci kalmaktadır.

Sendikaya üye olma hakkının kullanılabilmesinin ön koşulu resmi bir hizmet
akdidir. Ülkemizde kaçak işçilik hızla yaygınlaşmaktadır. Hükümet, teftiş görevini
yerine getirmeyerek, sözleşmenin işverenlere ihlaline imkan tanımıştır.

Türkiye'de sendikal hak ve özgürlükler, 12 Eylül Askeri darbesi sonrasında
kabul ettirilen 1982 Anayasasıyla 5 general tarafından kabul edilen 2821 sayılı
Sendikalar Yasası ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, grev ve lokavt yasası ve
diğer mevzuatla ihlal edilmektedir.

Sendikaların, işçilerin çıkarlarını koruma ve geliştirme mücadelesinde siyasal
faaliyette bulunmaları ve siyasal partilerle işbirliği yapmaları yasaktır.

Sendikaların barışçıl toplantı ve gösteri düzenleme hakları kısıtlanmıştır. Halbuki Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'nin 280 nci raporunda belirtildiği gibi, "Özellikle tümüyle sendikal amaçlarla, toplantılar, gösteriler ve yürüyüşler düzenleme hakkı, örgütlenme özgürlüğünden ayrılmaz bir parçadır." Halbuki Türkiye'de birçok sendikacı ve işçi, bu nitelikte toplantı, gösteri ve yürüyüş yaptıkları için hüküm giymiştir veya halâ yargılanmaktadır.

Özel okullarda çalışan öğretmenlerin sendikalaşması yasaktır.

Devletin yönetiminden sorumlu olmayan kamu personelinin sendikalaşma hakkını kullanması, idari kararlarla engellenmektedir. Sözleşmeli personelin sendikalaşması ise yasaktır.

Toplu pazarlık süreci üzerinde Hükümetin sıkı bir denetimi ve müdahalesi vardır.

Memurlara ve sözleşmeli personele toplu pazarlık hakkı tanınmamıştır. Bu kişilerin grev yapması da kesinlikle yasaktır.

İşçi statüsünde çalışanların önemli bir bölümü grev yasağı kapsamındadır. Örneğin, bankacılık, enerji, termik santrallara kömür veren madenler, her türlü kentiçi ulaşım petrol ve petrokimya, sağlık eğitim gibi işkollarında ve MSB ve jandarma Kom. işyerlerinde grev yasağı vardır.

Menfaat grevi dışındaki tüm grev türleri, hak grevi, dayanışma grevi, genel grev, v.b. yasaktır. Pek çok sendikacı ve işçi, bu yasakları ihlal ettikleri gerekçesiyle hüküm giymiştir ve birçoğu da yargılanmaktadır.

Grev yapabilmek, çok ayrıntılı bir prosedürün tamamlanmasına bağlıdır. Örneğin, Basın-İş, noterin işverene gerekli duyuruyu zamanında yapmaması nedeniyle bir matbaada grev hakkını kaybetmiştir.

Hükümetlere grevleri erteleme ve böylece uyumsuzluğu mecburi tahkime götürme hakkı tanınmıştır. Yüksek Hakem Kurulu'nun ise çok anti-demokratik bir yapısı vardır.

Sendikal hakların özgürce kullanımının önündeki bu engeller, Hükümetin tüm vaatlerine rağmen, kaldırılmamıştır. Bu vaatler, Hükümet tarafından 24 Ocak 1992 günü Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'ne gönderilen raporda da yer almıştır. Uzmanlar Komitesi 1992 yılındaki raporunda bu vaatleri ciddiye aldığını ifade etmiştir.

TÜRK-İŞ Türkiye'de bir bütün olarak siyasal ve toplumsal yaşamın ve özel olarak da çalışma mevzuatının demokratikleştirilmesi için yasa tasarıları hazırlamış ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na sunmuştur. Ancak, bugüne kadar, işçi-işveren-hükümet temsilcilerinin katılımıyla bu konuda herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'nin 997, 999 ve 1029 sayılı şikayet başvuruları konusundaki raporlarında ve özellikle 280 ve 282 nci raporlarında dile getirilen tavsiyelere uyulmamıştır.

Bütün bu sorunlar ve 12 Eylül askeri yönetiminin kalıntıları sürerken TÜRK-İŞ, sendikal hak ihlallerinde toplu sözleşme görüşmeleri için işkolunda çalışan işçilerin yüzde 10'unu ve işyerindeki işçilerin yüzde 50'sinden fazlasını üye kaydetme koşulunun kaldırılmasına büyük öncelik tanınmasının yanlış olduğunu düşünmektedir. Sorun, bir bütün olarak çalışma hayatının ve tüm toplumsal ve siyasal yapısının demokratikleşmesidir.

TÜRK-İŞ, 98 sayılı Sözleşmenin ihlali tartışılırken, baraj sorununun uygulanmasıyla, 12 Eylül askeri yönetiminin mevzuatının bütünlüğünün meşrulaştırılmasının doğru olmadığına inanmaktadır.

Biz bugün, 12 Eylül askeri yönetiminin tüm kalıntılarının nasıl temizleneceğini tartışmak zorundayız.

Biz bugün, sendikaya üye olduğu gün işten atılan onbinlerce işçiye iş güvencesini nasıl sağlayacağımızı tartışmak zorundayız.

Hükümet bunları tartışmamaktadır.

Türkiye'de işsizlik çoktur ve daha da artmaktadır. İş güvencesi de yoktur. Çalışma hayatı bir bütün olarak askeri yönetim döneminin kalıntılarından temizlenmeden ve iş güvencesi sağlanmadan, yalnızca işkolunda yüzde 10 ve işyerinde yüzde 50'den fazla işçiye temsil etme koşulunun kaldırılması, işyerlerinde işveren denetiminde sarı sendikacılığı hızla yayacaktır. 1980 öncesinde Türkiye'de yaklaşık % 70'i işverenlerin denetimindeki sarı sendika olan 917 sendikanın bulunması, öncelikle işçi hareketine zarar vermiştir. Böyle bir uygulama, sendikal hak ve özgürlüklerin işverenler tarafından daha ciddi bir biçimde ihlaline yol açacaktır.

Sayın Başkan,

Hükümet, belediye temizlik işçilerinin ve devlet tarım işletmelerinin (TİGEM) grevlerini ertelemiştir. Resmi Gazete'nin basıldığı kamu işyerinde grev hakkı kullanılınca, Hükümet grev kırıcılığı yapmış ve Resmi Gazeteyi bir başka matbaada bastırmıştır. Bir mahkeme kararıyla bu uygulama durdurulunca grev ertelenmiştir.

Bu tür uygulamaları, yeni oluşacak Hükümet döneminde yaşamamak istiyoruz. Bunun önşartı, çalışma hayatının bir bütün olarak 12 Eylül askeri yönetiminin kalıntılarından temizlenmesidir. Yeni Hükümet'in, Örgütlenme Özgürlüğü Komite-sinin kendisine yapılan 1521, 1577, 1582 ve 1583 sayılı şikayet başvuruları üzerine Yönetim Kurulu'na sunduğu raporlardaki önerileri dikkate almasını diliyoruz.

TÜRK-İŞ'in talebi ve amacı, her yerde, herkese ve hemen demokrasidir. Demok-rasiyi koruyacak ve geliştirecek güç ise, 98 sayılı sözleşmeden kaynaklanan sendikal hak ve özgürlüklerini etkili bir biçimde kullanan işçilerdir.

Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

Norveç, Hollanda, Almanya, İtalya, Yunanistan ve İspanya işçi temsilcileri de yaptıkları konuşmalarda Türkiye'de çalışma yaşamına ilişkin mevzuatın demokratikleştirilmesini istediler.

Standartların Uygulanması Komitesi (Aplikasyon Komitesi) oybirliğiyle aldığı kararda ; Türkiye'de yürürlükteki yasalarla uygulama arasındaki farklılıkların kaldırılmasını ve çalışma mevzuatının 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi'ne uydurulmasını istedi.

Toplantının ardından çok sayıda ülkenin Komite'deki işçi temsilcileri, Genel Başkan Bayram MERAL'i konuşması nedeniyle kutladılar ve TÜRK-İŞ'le ilişkilerini daha da geliştirme arzularını belirttiler.

(5) GENEL BAŞKAN BAYRAM MERAL'İN ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI
SIRASINDAKİ GÖRÜŞMELERİ

TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Türkiye işçi Delegatesi Bayram MERAL, Uluslararası Çalışma Konferansı sırasında çeşitli ülkelerin sendika yöneticileriyle de özel görüşmeler yaptı.

Bayram MERAL bu görüşmelerde, özellikle Almanya'daki vatandaşlarımıza yönelik saldırılara karşı geniş bir cephe oluşturmaya çalıştı.

Bayram MERAL, Konferans sırasında şu kişilerle görüşmeler yaptı :

- ILO Genel Direktör Yardımcısı Herbert MAYER,
- ILO nezdinde ICFTU Büro Müdürü Eddy LAURIKSEN,
- ILO işçi Bölümü Uzmanı Coen DAMEN,
- AFL-CIO'dan (A.B.D.) Ken HUTCHISON,
- RENGU (Japonya) Genel Başkanı Akira YAMAGASHİ ve Uluslararası ilişkiler Bölümü Başkanı Mitsuo TANAKA,
- FNV (Hollanda) Temsilcisi Tom ETTY,
- HISTADRUT (İsrail) Yönetim Kurulu Üyesi Yusuf KARA,
- Uluslararası Kamu Görevlileri Federasyonu (PSI) Genel Sekreteri Hans ENGELBERTS,
- Uluslararası İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu (IFBWW) Genel Sekreteri Ulf ASP,
- FAS işçi Sendikaları Konfederasyonu Yöneticisi Ben SEDDIK,
- DGB (Almanya) Yöneticileri.

Uluslararası Çalışma Konferansı sırasında uluslararası sendikal kuruluşlarla ve çeşitli ülkelerin sendikal merkezleriyle kurulan ilişkiler, TÜRK-İŞ'in uluslararası düzeydeki itibarının daha da artmasına katkıda bulundu.

TÜRK-İŞ'in, Türk Cumhuriyetleri, Orta Doğu ve Balkanlar'daki sendikal gelişmeler konusunda daha da duyarlı olacağının ve bölgedeki etkinliğini artıracığının ifade edilmesi, uluslararası sendikal çevrelerde büyük bir ilgi ile karşılandı.

Bu çabanın bir parçası olarak, Genel Başkan Bayram MERAL'in 11 Haziran 1993 günü Uluslararası Çalışma Konferansında yaptığı konuşmanın tam metninin İngilizce, Fransızca ve İspanyolca çevirileri ile, Standartların Uygulanması Komitesi'nde yaptığı konuşmanın tam metninin İngilizcesi ve özetinin Fransızca ve İspanyolca çevirileri, uluslararası sendikal kuruluşlara ve çeşitli ülkelerdeki sendikal merkezlere gönderildi.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

TÜRK-İŞ Delegasyonu, Türkiye işçi Delegasyonu olarak, Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 80.Toplantısında, ülkemizde sendikal hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi açısından üzerine düşen görevleri yerine getirmiştir.

Yönetim Kurulumuz, bu katkıları nedeniyle, TÜRK-İŞ Delegasyonuna şükranlarını bildirmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü, çalışma hayatı konusunda uluslararası kamuoyunun vicdanıdır. ILO'nun yaptırım gücü sınırlıdır. Ülkemizde çağdaş sendikal hak ve özgürlüklerin sağlanması mücadelesinde ILO'da getirilen eleştirilerin tabii ki önemi vardır. Ancak bu önem abartılmamalıdır. Ülkemizde 12 Eylül döneminin kalıntılarını temizlemede ve ülkemizde çağdaş sendikal hak ve özgürlükleri hakim kılmada esas görev bizlere ve bize bu konuda büyük vaadlerde bulunmuş olan Koalisyon Hükümeti'ne düşmektedir.

TÜRK-İŞ olarak, bizi ILO'nun kurtarmasını beklemiyoruz. ILO'yu, sorunlarımızı kendimiz çözmeye çalışırken, bize yardımcı olacak bir kuruluş olarak değerlendiriyoruz.

TÜRK-İŞ olarak Hükümeti eleştirdik. TÜRK-İŞ'in bu tavrı, Türkiye'nin itibarını yükseltmiştir.

Uluslararası Çalışma Örgütü, ülkemizde sendikal hak ve özgürlüklerin 1980 yılından beri ciddi bir biçimde ihlal edildiğini çok iyi bilmektedir.

Bu durum devam ederken, TÜRK-İŞ Genel Başkanı'nın bu uygulamaları eleştirmemesinin anlamı, Türkiye'de işçilere hiç söz hakkının tanınmadığı ve ülkede demokrasinin zerresinin bulunmadığıdır.

TÜRK-İŞ Delegasyonu'nun, sendikal hak ihlalleri karşısında susması, Türkiye'nin uluslararası alandaki itibarına büyük darbe indirecektir.

TÜRK-İŞ olarak, ILO'da Hükümeti eleştirerek, Türkiye Cumhuriyeti'nin, insanların eleştirilerini özgürce yöneltebilecekleri bir demokrasi olduğunu tüm uluslararası kamuoyunu kanıtladık ve böylece ülkemizin itibarını daha da artırdık. Ayrıca, TÜRK-İŞ'in uluslararası sendikal camiadaki saygınlığını daha da geliştirdik.